

Μητροπολίτης Ιλαρίωνας: δεν υπάρχουν αδιέξοδα στην ιστορία της Εκκλησίας

Πώς βλέπει η Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρωσίας τη μεσολαβητική αποστολή του Προκαθημένου της Εκκλησίας Κύπρου, την οποία ανέλαβε προς διευθέτηση της εκκλησιαστικής κατάστασης στην Ουκρανία; Υπάρχουν προοπτικές συγκλήσεως μιας Πανορθόδοξου Συνόδου; Αναμένεται σύντομα η συνάντηση του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσόστομου με τον Πατριάρχη Κύριλλο; Τί να περιμένει η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία με το νέο Πρόεδρο της Ουκρανίας Βλαδίμηρο Ζελένσκι; Σε αυτές και σε άλλες ερωτήσεις απαντά ο Μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Ιλαρίωνας, ο επικεφαλής του Τμήματος Εξωτερικών Εκκλησιαστικών Σχέσεων του Πατριαρχείου Μόσχας, ο οποίος συνόδευσε τον Αγιώτατο Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κύριλλο κατά την επίσκεψή του στο Στρασβούργο από 25 έως 27 Μαΐου.

– Σεβασμιώτατε, ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Χρυσόστομος συναντά με τη σειρά τους Προκαθημένους των Ορθοδόξων Εκκλησιών της υψηλίου για να συζητήσει την εκκλησιαστική κατάσταση στην Ουκρανία. Έχει ήδη συναντήσει τους Πατριάρχες Σερβίας και Βουλγαρίας και τον Αρχιεπίσκοπο Αθηνών. Θα μπορούσατε μήπως να σχολιάσετε τις επισκέψεις αυτού και τα αποτελέσματά τους; Μήπως είναι γνωστές κάποιες συμφωνίες;

– Τη στιγμή που ο Κωνσταντινουπόλεως, αφού κήρυξε τον εαυτό του πρώτο άνευ ίσων, αποσύρθηκε από την επίλυση των διορθόδοξων προβλημάτων και το συντονισμό των προσπαθειών των Ορθοδόξων Εκκλησιών προς επίλυση των εν λόγω προβλημάτων, δεν προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι αναφύονται εναλλακτικά κέντρα ενός τέτοιου συντονισμού. Κατόπιν προσωπικής του πρωτοβουλίας ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου ανέλαβε μια μεσολαβητική αποστολή. Όπως καταλαβαίνω, δεν προκαθορίζει αυτός τα αποτελέσματα της αποστολής, αλλά έθεσε ως στόχο του να περιοδεύσει σε όλες τις κατά τόπους Εκκλησίες, να συναντήσει τους Προκαθημένους αυτών και να ακούσει τη γνώμη τους σχετικά με τα γενόμενα στην Ουκρανία.

Κατά πόσο δυνατό να βρεθεί η λύση στο πρόβλημα με τη βοήθεια αυτής της μεσολαβητικής αποστολής, αδυνατούμε να προβλέψουμε τώρα. Εκείνο, το οποίο είναι προφανές, είναι ότι ο Αρχιεπίσκοπος κινείται με καλή βούληση. Ως παράδειγμα να παραθέσω τις συνομιλίες μεταξύ των Πατριαρχείων Αντιοχείας και Ιεροσολύμων. Διεξάχθηκαν επίσης στην Κύπρο, και παρόλο που δεν έθεσαν ακόμη τέρμα στην κρίση στις σχέσεις μεταξύ των δύο αυτών Εκκλησιών, ωστόσο ολοκληρώθηκαν με τη δήλωση προθυμίας εκ μέρους και των δύο Εκκλησιών να λύσουν το πρόβλημα. Το πρόβλημα ανέκυψε εξαιτίας του ζητήματος της εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας στο Κατάρ. Εκεί, όπου απέτυχε ο Πατριάρχης Βαρθολομαίος, δηλαδή να βάλει σε τραπέζι διαπραγματεύσεων αυτές τις δύο Εκκλησίες, τα κατάφερε ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου. Μπορούμε να ελπίζουμε ότι η πρωτοβουλία αυτού με την πάροδο του χρόνου θα φέρει καλούς καρπούς.

Δεν μπορεί παρά να χαροποιεί το γεγονός ότι ουδεμία επιμέρους Ορθόδοξη Εκκλησία αναγνώρισε μέχρι σήμερα τα παρανόμως πεπραγμένα από τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο στην Ουκρανία. Μία τέτοια αναγνώριση από μέρους των Εκκλησιών θα διέυρνε το σχίσμα ακόμη περισσότερο. Εδώ πρωτοστάτησε μια Εκκλησία, αλλά η εμπλοκή των λοιπών Εκκλησιών θα δυσχέραινε τη θεραπεία αυτού. Τούτο καταλαβαίνει άριστα και ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου, σύμφωνα με τον οποίο, προτού ληφθεί η επί του θέματος πανορθόδοξη απόφαση, δεν θα πρέπει να υπάρχει η αναγνώριση της ούτως λεγομένης «Ορθόδοξου Εκκλησίας της Ουκρανίας», η οποία αναδείχθηκε με τον τόμο του Κωνσταντινουπόλεως.

– Μιλώντας γενικά, υπάρχουν σήμερα προοπτικές διεξαγωγής μιας Πανορθόξου Συνόδου η Συνάξεως για την Ουκρανία, άλλωστε αυτό συζητιέται εδώ και χρόνο, και όπως καταλαβαίνω, η πλειοψηφία των Εκκλησιών τάχθηκε ήδη υπέρ της ιδέας αυτής; Πλησιάζει αυτή η ώρα, όταν μπορέσει να συγκληθεί; Και ποῦ; Ποιος θα πρέπει να είναι ο φιλόξενος οικοδεσπότης εκείνος, ο οποίος να αναλάβει τον κόπο και τις δαπάνες διεξαγωγής μιας τέτοιας εκδηλώσεως;

– Προς το παρόν κανείς δεν συγκεκριμενοποίησε τα σχέδια διεξαγωγής μιας τέτοιας Συνόδου. Η δυσκολία τώρα έγκειται στο γεγονός ότι εάν η Σύνοδος δεν συγκαλείται από τον Κωνσταντινουπόλεως, ο ίδιος ο Κωνσταντινουπόλεως δεν θα προσέλθει, αλλά θα περιφρονήσει και θα αρνηθεί να αποδεχθεί τις αποφάσεις αυτής. Εάν συγκληθεί από τον Κωνσταντινουπόλεως με σκοπό την πανορθόδοξη νομιμοποίηση των πεπραγμένων του, πολλές Εκκλησίες θα απέχουν της Συνόδου. Η κατάσταση μπορεί να φανεί ως αδιέξοδος. Και όμως δεν υπάρχουν αδιέξοδα στην ιστορία της Εκκλησίας. Αργά ή γρήγορα, είμαι βέβαιος, θα βρεθεί μια πανορθόδοξη λύση του ζητήματος. Μέχρι τώρα είμαστε αναπαυμένοι πλήρως με την πανορθόδοξη συναίνεση ως προς την μη αναγνώριση των παρανόμως πεπραγμένων από τον Πατριάρχη Βαρθολομαίο.

– Δηλαδή, δεν διεξάγονται οι διαπραγματεύσεις σχετικά με την προπαρασκευή της Πανορθόξου Διασκέψεως ή Συνόδου σε κάποιο συγκεκριμένο μέρος και σε κάποια συγκεκριμένη χρονική στιγμή;

– Όχι.

– Μπορείτε να μας επιβεβαιώσετε πληροφορίες σχετικά με την πρόθεση του Αρχιεπισκόπου Κύπρου Χρυσόστομου να έλθει και στη Μόσχα για να συναντήσει τον Αγιώτατο Πατριάρχη Κύριλλο;

– Αυτές τις πληροφορίες διέδωσαν τα ΜΜΕ, και εφόσον ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου διατύπωσε την πρόθεση να μεταβεί σε όλες τις κατά τόπους Εκκλησίες, απ' όσο καταλαβαίνω, το πρόγραμμα αυτών των επισκέψεων θα περιλαμβάνει και τη μετάβαση στο Πατριαρχείο Μόσχας. Προς το παρόν όμως δεν έχει ορισθεί η συγκεκριμένη ημερομηνία για μια τέτοια μετάβαση.

Πρόκειται να μεταβώ στην Κύπρο στις αρχές Ιουνίου για να συναντηθώ με τον Αρχιεπίσκοπο. Ελπίζω να θίξω κατά τη συνομιλία μας και το θέμα της Ουκρανίας, και τα θέματα της διμερούς ημερησίας διατάξεώς μας.

– Είναι εντός πραγματικότητας να γίνει αυτή η επίσκεψη του Αρχιεπισκόπου Χρυσόστομου στη Μόσχα κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους;

– Ναι, υποθέτω ότι θα γίνει κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, κρίνοντας από την ταχύτητα, με την οποία ο Αρχιεπίσκοπος άρχισε την περιοδεία σε κατά τόπους Εκκλησίες.

– Ορισμένες κατά τόπους Εκκλησίες συζητούν το ενδεχόμενο της αναχειροτονίας ιεραρχών της Ορθόξου Εκκλησίας της Ουκρανίας (ΟΕΟ). Πώς βλέπετε όλα αυτά;

– Απ' όσο γνωρίζω η ίδια η ΟΕΟ δεν συζητά αυτή την ιδέα και μάλιστα την απέρριψε. Ενώ την κανονική λύση του ζητήματος του Ουκρανικού σχίσματος την είχαμε προτείνει και διατυπώσει κατ' επανάληψιν. Ήταν εφικτή, αλλά παραμένει εφικτή και σήμερα.

Το πρόβλημα δημιουργήθηκε επειδή ο Κωνσταντινουπόλεως αποφάσισε να το χειρισθεί με τον τρόπο μη κανονικό. Δέχθηκε σε εκκλησιαστική κοινωνία σχισματικούς χωρίς πρώτα να δηλώσουν τη

μετάνοια και χωρίς τη συγκατάθεση της κανονικής Εκκλησίας. Ακόμη περισσότερο, κήρυξε κανονική Εκκλησία τους αμετανόητους σχισματικούς, οι οποίοι δεν έχουν τη νόμιμη εκκλησιαστική χειροτονία, ενώ την κανονική Ουκρανική Εκκλησία με ποίμνιο εκατομμύρια πιστούς, την κατήργησε. Ακριβώς αυτά τα παρανόμως πεπραγμένα και προκάλεσαν τη δίκαιη αρνητική αντίδραση όλης της Ορθοδοξίας.

– Σχετικά με την εσωτερική εκκλησιαστική κατάσταση στην Ουκρανία, ποια είναι εκείνα τα κραυγαλέα περιστατικά παραβιάσεως των δικαιωμάτων των πιστών τον τελευταίο καιρό, τα οποία θα μπορούσατε να αναφέρετε; Ποια είναι σε γενικές γραμμές η τάση με την ανάδειξη στην Ουκρανία νέου προέδρου; Ποιος και τι πρέπει να αναλάβει κανείς, προκειμένου να λυθεί τελικά το «Ουκρανικό»;

– Τα συγκεκριμένα περιστατικά παραβιάσεως των δικαιωμάτων των πιστών έχουμε παραθέσει επανειλημμένως στις δημόσιες παρεμβάσεις μας. Πρώτον, μιλάμε για καταλήψεις Ι. Ναών, οι οποίες πραγματοποιούνται με την υποστήριξη της κεντρικής εξουσίας και των τοπικών αρχών. Εγιναν παρανόμως, καταγγέλλθηκαν στα δικαστήρια με τις κοινότητες της κανονικής Εκκλησίας να κερδίζουν κατά κανόνα αυτές τις δίκες. Ωστόσο, οι Ναοί παρέμειναν και παραμένουν υπό κατάληψη από τους σχισματικούς.

Επιπλέον, η Ανώτατη Βουλή ψήφισε δύο νόμους οι οποίοι εισάγουν διάκριση. Ο μεν αποβλέπει στη μετονομασία της Ουκρανικής Ορθόδοξου Εκκλησίας σε Ρωσική (της Ρωσίας, δηλαδή, σημ. μεταφρ.) Ορθόδοξη Εκκλησία στην Ουκρανία, παρόλο που δεν είναι Ρωσική, αλλά Ουκρανική: τα μέλη της είναι Ουκρανοί πολίτες, οι οποίοι γεννήθηκαν και μεγάλωσαν στην Ουκρανία, με Ουκρανική ταυτότητα, που αγαπούν τη χώρα τους. Ο σκοπός όμως ήταν να παρουσιασθεί η Ουκρανική Εκκλησία ως ιδιόρρυθμος ξένος πράκτορας στο έδαφος της Ουκρανίας και κατ'αυτό τον τρόπο να διευκολυνθεί η περιθωριοποίησή της και στη συνέχεια η πλήρης διάλυση.

Αυτό τον σκοπό υπηρετεί και ένας άλλος νόμος σχετικά με την επανακαταχώρηση των κοινοτήτων ο οποίος, χωρίς ιδιαίτερες δυσκολίες και μεγάλο θόρυβο επιτρέπει την επανακαταχώρηση των κοινοτήτων της κανονικής Εκκλησίας καθιστώντας αυτές σχισματικές. Και κάθε κατάληψη Ναού της κανονικής Εκκλησίας δύναται να καλυφθεί με αυτό το νόμο.

Τώρα, με τον Ποροσένκο, ο οποίος πρωτοστάτησε στη λήψη όλων αυτών των μέτρων που εισάγουν διάκριση σε βάρος της Ουκρανικής Εκκλησίας, να αποτύχει επαίσχυντα στις εκλογές και στην εξουσία στην Ουκρανία ανήλθε ένας νέος άνθρωπος, δημιουργήθηκε ελπίδα ότι θα ανασταλεί η ισχύς αυτών των νόμων είτε ότι θα καταργηθούν, διότι προσκρούουν μεταξύ άλλων και στο Σύνταγμα της Ουκρανίας.

– Εάν δεν επέμβει και δικαιωθούν οι ελπίδες Σας, θα επιλυθεί μόνη της η υφιστάμενη κρίση; Άλλωστε δεν πρόκειται αυτοί οι νόμοι να καταργηθούν μόνοι τους...

– Μα, αυτοί οι νόμοι αμφισβητούνται ήδη στα δικαστήρια και υπάρχει πιθανότητα να καταργηθούν ως αντισυνταγματικοί.

– Όσο δε αφορά τους Ναούς τους κατειλημμένους από τους σχισματικούς, υπάρχουν κάποιοι μηχανισμοί επαναφοράς τους;

– Οι μηχανισμοί δεν υπάρχουν, αλλά φρονώ ότι με τη χαλάρωση της πιέσεως προς την κανονική Ουκρανική Εκκλησία και με τον τερματισμό αυτής της τόσο σαφώς εκφρασμένης υποστηρίξεως του σχίσματος από την πολιτεία, τα πράγματα θα εξελισσονται κατά τρόπο ομαλό...Ακόμη και τώρα η Ουκρανική Ορθόδοξη Εκκλησία αισθάνεται κάποια ανάσα. Και, βεβαίως, ορισμένες ελπίδες

εμπνέει και η έναρξη της νέας προεδρίας.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/46343/>